

ΑΣ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΟΥΜΕ ΜΕ ΑΙΣΙΟΔΟΞΙΑ ΤΟ 2017 (του Γιώργου Κολέμπα)

✘ Η Ελλάδα έγινε ο αδύνατος κρίκος στον παγκόσμιο καπιταλισμό, λόγω της μανίας της πολιτικής και οικονομικής ελίτ, για ανάπτυξη που δεν στηριζόταν στον πρωτογενή-δευτερογενή τομέα (γεωργία, μεταποίηση, καινοτομία κ.λπ.), αλλά στον τριτογενή (κατανάλωση, εμπόριο, τουριστικές υπηρεσίες, τράπεζες κ.λπ.) και στην Οικοδομή.

Ο τουρισμός αναδείχθηκε στη «μεγάλη βιομηχανία» της χώρας και ένα μεγάλο μέρος του πληθυσμού προσπάθησε να επιβιώσει προσφέροντας υπηρεσίες κατά τη «τουριστική σαιζόν», αφήνοντας κατά μέρος τις άλλες δραστηριότητες και τη γεωργία.

Και αυτή η κατεύθυνση -που υλοποιούταν από ένα πολιτικό προσωπικό κάθε άλλο παρά αξιόλογο-κατέρρευσε στα πλαίσια της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης.

Λόγω της άρσης της «εμπιστοσύνης των πιστωτών», η δομική κατά βάση ελληνική κρίση μετατράπηκε σε κρίση των δημοσιονομικών χρεών. Αυτή έφερε και τις πολιτικές της τρόικας και των «μνημονίων».

Η ευρωπαϊκή ελίτ δε μπορεί πια να διατηρεί πολυπληθείς μεσαίες τάξεις και θέλει να τις συρρικνώσει, ξεκινώντας από την Ελλάδα και τη Ν. Ευρώπη. Με τα προγράμματα «σωτηρίας» επιδιώκει τη «φτωχοποίησή» τους. Τελικά όχι μόνο των μεσαίων τάξεων. Η ζωή θα γίνει για τους περισσότερους Έλληνες –εκτός της τοπικής ελίτ-σε μεγάλο βαθμό αβίωτη. Είναι γενικά φανερό ότι η πολυπληθής ελληνική μεσαία τάξη- που υπήρξε ιδιαίτερα επιρρεπής στο «να καταναλώνει περισσότερο από ό,τι παράγει»- περνά σε αυτούς που αποκαλούμε «από κάτω». Όσον αφορά δε στη χώρα, το «πρόγραμμα αναπροσαρμογής» δεν οδηγεί μόνο στη «φτωχοποίηση» ολόκληρης της ελληνικής κοινωνίας, αλλά και του

περιβάλλοντος της χώρας.

Τα μνημόνια βέβαια δεν ήταν αυτά που προκάλεσαν πρώτα την παραγωγική αποδιάρθρωση της χώρας, απλά την επιτάχυναν και την ολοκλήρωσαν. Η παραγωγική αποδιάρθρωση στον πρωτογενή και μεταποιητικό τομέα, η υπερδιόγκωση του τριτογενούς τομέα των υπηρεσιών και του εμπορίου-με το μεγάλο πλήθος των μικρών και μεγάλων μαγαζιών που σήμερα κλείνουν και κατά συνέπεια η τεράστια σημερινή ανεργία- είναι αποτέλεσμα των πολιτικών εδώ και πολλά χρόνια. Ειδικά ο αγροδιατροφικός τομέας στον οποίο είχαμε αυτάρκεια, μετά την είσοδο στην ΕΕ και τις εξειδικευμένες γεωργικές επιδοτήσεις έγινε και αυτός ελλειμματικός

(βλέπε: <http://tvxs.gr/news/egrapsan-eipan/pos-xathike-i-aytarkeia-sti-xora-paradeigma-tis-thessalias>). Μια οικονομική δραστηριότητα που περιορίζεται μεταξύ «καταστημάτων ρουχισμού, καφετεριών και σουβλατζίδικων» δεν μπορεί να φέρει την ανασυγκρότηση.

Για να ξεφύγει η χώρα από τη μέγγενη των μνημονίων, από την φτωχοποίηση και το πολιτισμικό αδιέξοδο, καθώς και από την κατάθλιψη και την μεμψιμοιρία στην οποία έχει πέσει ο πληθυσμός της, πρώτα θα χρειασθεί:

- **Να αρνηθούμε τη θέση που έχει σήμερα** η χώρα στα πλαίσια του παγκοσμιοποιημένου καπιταλιστικού μοντέλου ανάπτυξης και της ευρωζώνης.
- **Να αρνηθούμε να συμμορφωθούμε με τα μέτρα** που προώθησαν και θα προωθήσουν οι κυβερνήσεις, ώστε να εξαναγκασθούν να κάνουν στάση πληρωμών τόκων και χρεολυσίων και να στραφούν στη στήριξη των συλλογικών αγαθών και μισθών ικανών να ικανοποιούν τις βιοτικές ανάγκες του πληθυσμού. Καθώς επίσης να αρνηθούμε και τις **διεθνείς και διατλαντικές συμφωνίες** τύπου TTIP, CETA κ.λπ., που αποτελούν στην ουσία παγκόσμια μνημόνια.
- **Να αρνηθούμε την προτεινόμενη από την ευρωπαϊκή** ελίτ «διάσωση» της Ελλάδας, που στην ουσία είναι διάσωση του χρεοκοπημένου τραπεζικού της συστήματος. Για αυτό θα

χρειασθεί καταρχήν να γίνει κρατικοποίηση των τραπεζών που χρεοκοπούν και εκκαθάριση των ισολογισμών τους διαγράφοντας τα «τοξικά προϊόντα». Οι καταθέτες να εξασφαλίζονται στο ακέραιο και όλες οι υπόλοιπες υποχρεώσεις να διαγράφονται ή να ικανοποιούνται με ότι περισσεύει. Να μη γίνει καμιά κατάσχεση πρώτης κατοικίας.

- **Ανασυγκρότηση της Κεντρικής και Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Τ.Α)**, με εθελούσια μετακίνηση προσωπικού από γραφειοκρατικές δομές σε υποδομές κοινωνικής-περιβαλλοντικής προστασίας-που σήμερα είναι σχεδόν ανύπαρκτες-για ενίσχυση του κλάδου της **Κοινωνικής Αλληλέγγυας Οικονομίας (Κ.ΑΛ.Ο)**. Οι ΟΤΑ-όπως φαίνεται από την περίπτωση των «χαρατσιών»- μπορούν να πιεσθούν να βοηθήσουν στη δημιουργία των θεσμών της. Θα είναι απαραίτητο φυσικά οι υπερτροφικοί καλλικρατικοί θεσμοί της σημερινής Τ.Α. να αλλάξουν και να υπάρξει **επανασύσταση** των χωρικών κοινοτήτων ως αυτοδιοικητικών μονάδων, επανασύσταση των μικρών δήμων, με το χωρισμό των μεγάλων πόλεων σε δήμους κάτω των 50.000 κατοίκων (που συστήνουν με τη σειρά τους αστικές κοινότητες με βάση τις γειτονιές που δεν ξεπερνούν π.χ. τους 1000-2000 κατοίκους) και των διοικητικών περιφερειών σαν ομοσπονδίες δήμων.
- **Να απαιτήσουμε έκτακτα μέτρα εσόδων** από τα υψηλά εισοδήματα για να στηριχθούν τα κλυδωνιζόμενα ασφαλιστικά ταμεία. Να προωθήσουμε και να αναβαθμίσουμε τα συλλογικά-κοινωνικά αγαθά (σιδηρόδρομος, ενέργεια, νερό, περιβάλλον, έρευνα-καινοτομία), ενάντια στην επιδιωκόμενη σημερινή ιδιωτικοποίησής τους, ώστε να λειτουργήσουν σαν παράλληλος «κοινωνικός μισθός», με στόχο να ξαναγίνει η ποιότητα ζωής δικαίωμα για όλους. Φορολογική μεταρρύθμιση με χαρακτήρα δικαιοσύνης και αναδιανομής, που θα χρησιμοποιεί τους φόρους και ως εργαλεία για ενθάρρυνση ή αποθάρρυνση δραστηριοτήτων ανάλογα με τις επιπτώσεις των τελευταίων στο περιβάλλον και την κοινωνία.

Τα παραπάνω θα έπρεπε να προωθήσει σημερινή κυβέρνηση, αντί να διατυμπανίζει ότι με την «υλοποίηση της συμφωνίας» θα «έρθουν οι επενδύσεις και η ανάπτυξη» και άρα θα «μπορέσουμε να βγούμε ξανά στις αγορές» για νέα δάνεια, θα πρέπει να επανέλθει σε αυτό που έλεγε προεκλογικά: να βγάλει τη χώρα από τη σημερινή κρίση. Αλλά η ηγετική ομάδα του Σύριζα ξέχασε πολύ γρήγορα ότι ο βασικός λόγος για τον οποίο ψηφίσθηκε ήταν ακριβώς αυτό: **Να επεξεργασθεί και να υλοποιήσει ένα πρόγραμμα διεξόδου από την κρίση!**

Το υπάρχον πολιτικό προσωπικό δε μπορεί να προτείνει και να διατυπώσει αυτό το απαραίτητο πρόγραμμα. Ένα τέτοιο σχέδιο είναι αδύνατο να διαμορφωθεί χωρίς την αφύπνιση και τη συμμετοχή των τοπικών κοινωνιών, χωρίς συγκεκριμένη ανάλυση των δυνατοτήτων και της συνεισφοράς των ενεργών κοινωνικά και παραγωγικά πολιτών τους. Έχει πιθανότητα και δυνατότητα να υλοποιηθεί, μόνο αν αποκατασταθεί η **αυτοεκτίμηση και ο αυτοσεβασμός των πολιτών στην πράξη**, μέσα από ουσιαστική συμμετοχή τους σε μια **ρεαλιστική τοπική ενδογενή παραγωγική ανασυγκρότηση** και αναβάθμιση του πολιτισμικού και φυσικού περιβάλλοντος. Χρειάζονται από όλους ιδέες αλλά και θάρρος. Ιδέες που μπορούν να συνδεθούν με πολλά σημαντικά στοιχεία της **κοινοτικής και αυτοδιοικητικής παράδοσης** του τόπου μας.

Η μικρή κλίμακα ήταν πάντοτε το χαρακτηριστικό των οικονομικών δραστηριοτήτων του πληθυσμού στην ελληνική επικράτεια. Για **ιστορικο-πολιτισμικούς** (μικροϊδιοκτητικός τρόπος παραγωγής με ανεξάρτητους παραγωγούς, πολυπληθείς κοινωνικές τάξεις μικροϊδιοκτητών, αγροτών, μικροαστών που πολύ λίγο προλεταριοποιήθηκαν και άρα υπάρχει έλλειμμα μεν συλλογικότητας, αλλά περίσσιο αίσθημα ελευθερίας και αυτοδημιουργίας) και για **οικο-γεωγραφικούς** λόγους (διάσπαρτες και απομονωμένες ορεινές τοπικές κοινότητες, μικρές πεδινές εκτάσεις, πολλά νησιά)[3].

Ο **μικρός κλήρος και οι μικρές επιχειρήσεις**, που για τους συμβατικούς οικονομολόγους είναι μειονέκτημα, για τον χώρο των Βαλκανίων και την Ελλάδα ήταν το **πλεονέκτημα** με το οποίο

πορεύθηκαν οι προηγούμενες γενιές[4] και θα είναι το μέσον για τη διέξοδο και των νέων γενεών στον ίδιο χώρο της ανατολικής Μεσογείου. Η στήριξη των **μικροπαραγωγών** κάθε είδους, ο πολλαπλασιασμός των μικρών μεταποιητικών μονάδων σε **συνεταιριστική ή συνεργατική βάση** και οι δομές της **κοινωνικής οικονομίας** στον τομέα των υπηρεσιών και των κοινωνικών αγαθών και εφοδιασμού, θα είναι η μόνη κατεύθυνση και το μόνο σχέδιο που ουσιαστικά **μπορεί άμεσα να προσφέρει πολλαπλασιαστικά νέες, ποιοτικές και μακροβιότερες τοπικές θέσεις εργασίας** που θα παράγουν για τις **ανάγκες του κάθε τόπου** μας πρώτα και στη συνέχεια για τις ανάγκες του πληθυσμού της επικράτειας.

Στη χώρα μας, η μικρή αγροτική/κτηνοτροφική αλλά και η εργαστηριακή παραγωγή αποτέλεσαν και εν μέρει ακόμα αποτελούν βασικό χαρακτηριστικό της οικονομικής αλλά και κοινωνικής ζωής. Αυτή η παραγωγή των αγρών και των εργαστηρίων, βασισμένες σε οικογενειακές, φιλικές ή συνεργατικές σχέσεις, μπορεί, μέρα με μέρα και μέρος με μέρος, να συμβάλει καθοριστικά στην **κοινωνική αναγέννηση**. Αρκεί να υπάρχει ένα συντονισμένο σχέδιο στήριξης και επέκτασης της συνεργατικής και κοινοτικής οικονομικής δραστηριότητας. Κάτι τέτοιο δεν πρόκειται να κάνει καμιά κυβέρνηση.

Ένα τέτοιο σχέδιο μπορεί να διαμορφωθεί και να ολοκληρωθεί, **τότε και μόνο τότε** (αναγκαία και ικανή συνθήκη), **αν η απαραίτητη ανοικοδόμηση γίνει από τα κάτω και από τους «από κάτω»** του λαού της. Εδώ, στους «από κάτω», υπάρχουν **αρκετά αξιόλογα πρόσωπα** -αρκεί να αποκτήσουν τη βούληση, ώστε να αποτελέσουν το «κρίσιμο» αριθμό- που θα μπορούσαν, να συγκροτήσουν ένα τέτοιο σχέδιο. Αν θέλανε να το κάνουν προσωπικό τους ζήτημα και **να σηκώσουν στην πλάτη τους** αυτό το -δύσκολο μεν σε συνθήκες επιβαλλόμενης παγκοσμιοποίησης και επικείμενης διάλυσης της Ευρωζώνης, αλλά απαραίτητο δε **-έργο διεξόδου και μετάβασης**.

Εφαλτήρας για την διέξοδο μπορεί να γίνει ο αγροδιατροφικός τομέας[5] και στη συνέχεια ο μεταποιητικός ένδυσης- υπόδησης,

ο ενεργειακός και ο ήπιος ποιοτικός τουρισμός να την συμπληρώσουν. Είναι μια εναλλακτική στη σημερινή κυρίαρχη κατεύθυνση, που δεν χρειάζονται κεφάλαια, ξένες επενδύσεις, χωροταξικά σχέδια, υπερτοπικές συγκεντρώσεις, μεγαλεπήβολα και εξουθενωτικά μεγέθη και ρυθμούς.

Το πρώτο βήμα:

Σε **κάθε τόπο και περιφέρεια**, αξιόλογα πρόσωπα που θα θέλουν να επωμισθούν το καθήκον της διαμόρφωσης του σχεδίου της παραγωγικής ανασυγκρότησης δημιουργούν πρωτοβουλίες για τη συγκρότηση **Συμβουλίων Παραγωγικής Ανασυγκρότησης(ΣΠΑ)**. Οι πρωτοβουλίες αυτές διαβουλεύονται και θέτουν ως στόχο τη διαμόρφωση «από τα κάτω» ενός **τοπικού σχεδίου** παραγωγικής ανασυγκρότησης, με βάση την περιφέρεια. Για αυτόν τον σκοπό καλούν για διαβούλευση τους ενδιαφερόμενους πολίτες σε συνελεύσεις γειτονιών- κοινοτικών διαμερισμάτων- αγροτικών κοινοτήτων, σε συνελεύσεις ενδιαφερόμενων επαγγελματιών και εργαζομένων στους διάφορους χώρους εργασίας και εκπαίδευσης, σε συνελεύσεις συλλόγων επιστημόνων και κοινοτήτων ενδιαφερόντων κ.λπ. Από αυτές τις συνελεύσεις εκλέγονται ανακλητοί εκπρόσωποι στα ΣΠΑ.

Τα επόμενα βήματα[6]:

Σε μια τέτοια κατεύθυνση επόμενα βήματα θα μπορούσαν να ήταν κάποια σαν τα παρακάτω:

- **Η Τ.Α. πιέζεται** από το κίνημα αυτό των συμβουλίων **να θέσει πόρους στη διάθεση συλλογικών δομών εργασίας**, με τη μορφή κοινωνικών επιχειρήσεων (συνδυασμός αμειβόμενης εργασίας για ανέργους – εξειδικευμένης από υπαλλήλους του δήμου -εθελοντικής εργασίας από εθελοντές που μαζί με τους υπαλλήλους παίζουν το ρόλο του “εμψυχωτή”). Να δημιουργήσει χώρους παραγωγής και αυτοπαραγωγής (π.χ. εργαστηρίων επαναχρησιμοποίησης ηλεκτρικών – ηλεκτρονικών ειδών, επίπλων, ρούχων, δημοτικών λαχανόκηπων, μεταποίησης γεωργικών προϊόντων κ.λπ.),

χώρους απασχόλησης παιδιών, ανταλλαγής ειδών από «δεύτερο χέρι», γραφείων «συνταξιδιωτών» κ.λπ. Να οργανώσει γραφεία-συνεργεία από άνεργους αρχιτέκτονες-οικοδόμους-μηχανικούς-υδραυλικούς-μονωτές-ηλεκτρολόγους κ.ο.κ., για κατα-ανα-σκευή κτιρίων σε βιοκλιματικά και αυτάρκη ενεργειακά, συνεργεία για τη δημιουργία «πράσινων» και «ηλιακών στεγών». Σε αυτή την πολιτική μπορεί να κερδηθεί η ΤΑ, γιατί πέρα από την εξοικονόμηση ενέργειας που θα πετύχαινε, θα δημιουργούσε πελώριο αριθμό νέων θέσεων εργασίας και απασχόλησης σε όλες τις κοινότητες και τους δήμους της χώρας. Ειδική περίπτωση: αυτοδιαχειριζόμενα συνεργεία και όχι ιδιώτες εργολάβοι να αναλαμβάνουν συγκεκριμένες εργασίες του δήμου

- **Οργάνωση χώρων κομποστοποίησης** των οργανικών αποβλήτων από τους δήμους για παραγωγή οργανικών λιπασμάτων. Στήριξη συνεταιρισμών ή συνεργατικών που μπορεί να αναλάβουν το ίδιο για τις περιοχές τους. Εφαρμογή μιας στρατηγικής μείωσης και εκμηδενισμού των απορριμμάτων, που θα δημιουργούσε δεκάδες χιλιάδες θέσεις εργασίας, από συλλέκτες-διαλογείς απορριμμάτων για επανάχρηση, έως επιστήμονες που θα πρωτοπορούσαν στην εφεύρεση κι εφαρμογή νέων υλικών και μεθόδων.
- **Απαραίτητο να δημιουργηθεί η κουλτούρα της επισκευής-επιδιόρθωσης. Η επαναχρησιμοποίηση** αντικειμένων μέσω επιδιόρθωσης είναι πιο βιώσιμος δρόμος από ότι η ανακύκλωση για **επανάκτηση υλικών χρήσης** που προτάσσεται σήμερα (όπου και αν γίνεται ανακύκλωση). Οι δήμοι και οι κοινότητες –γενικά η ΤΑ-μπορεί να βοηθήσει πολύ προς αυτή την κατεύθυνση με το να προσφέρουν κοινόχρηστους χώρους και υπηρεσίες στις αντίστοιχες πρωτοβουλίες πολιτών.
- **Εκπαίδευση χιλιάδων νέων** ανθρώπων, στα σχολεία και τις σχολές, στην **κηπουρική** και την **«φωτισμένη» οικο-γεωργία**, με σκοπό να παραγάγουν σε τοπικό επίπεδο όλο και περισσότερα τρόφιμα, για τον εαυτό τους και για διάθεση στην τοπική αγορά, θα δημιουργούσε επίσης νέες θέσεις εργασίας. Με τη μετατροπή της κάθε σε ζώνη οικο-βιο-

γεωργίας και ζώνη ελεύθερη από μεταλλαγμένα, θα εξασφαλίζονταν ποιοτικά προϊόντα που θα έχουν και συγκριτικό πλεονέκτημα για εξαγωγές. Κάθε δήμος να συστήσει **Κέντρο Υποστήριξης** της Βιολογικής, Φυσικής και Παραδοσιακής παραγωγής. Κάθε Πανεπιστήμιο και ΤΕΙ να συστήσει έδρα «έξυπνης και φωτισμένης» Γεωργίας, στα ΕΠΑΛ αντίστοιχες ειδικότητες Οικο-γεωργίας. Στήριξη των τοπικών παραδοσιακών ποιοτικών προϊόντων από ανθεκτικές ντόπιες ποικιλίες και ράτσες (προϊόντων ΠΟΠ, ΠΓΕ, κ.λ.π.). Λαϊκές αγορές με ασφαλή ελεγμένα προϊόντα από τους ίδιους τους παραγωγούς (σήμερα τα περισσότερα διακινούνται από εμπόρους, είναι ανώνυμα και επιβαρύνονται με κάθε είδους φυτοφάρμακα). Οργάνωση αυτόνομων-αυτοδιαχειριζόμενων λαϊκών αγορών παραδοσιακών και οικολογικών προϊόντων και χειροποίητων χρηστικών αντικειμένων.

- **Αποκατάσταση** στη διατροφή μας του **μεσογειακού διατροφικού μοντέλου** με μείωση της κατανάλωσης ζωικών προϊόντων. Στροφή στον Οικοτουρισμό(αποκατάσταση ορεινών διαδρομών, καλντεριμιών, γραφικών οικισμών κ.λπ, καθώς και τοπικά ποιοτικά προϊόντα στα σιτηρέσια των ξενοδοχείων και ξενώνων) και τον αγροτουρισμό (πολυλειτουργικοί γεωργοί, ταυτόχρονα ξενοδόχοι, μάγειροι, κ.λ.π).
- **Δημιουργία** νέων (ή μετατροπή των παλιών) **τοπικών βιομηχανικών οικοσυστημάτων**(απόβλητα μονάδων, επεξεργάσιμη ύλη για άλλες), μεταποίηση των γεωργικών σε προϊόντα διατροφής και ένδυσης (π.χ. ανασύσταση υφαντουργείων, βιομηχανιών ζάχαρης, συνεργατικά αρτοποιεία παντού, οικολογικά ελαιοτριβεία άθερμης έκθλιψης κ.λπ). Βιοτεχνίες υπόδησης, επεξεργασίας ξύλου χωρίς τοξικά υλικά, φυσικών απορρυπαντικών και ελαιοσαπουνιών, σιδηρουργεία, εργαστήρια κατασκευής μικρών ανεμογεννητριών και φωτοβολταϊκών νέας τεχνολογίας, ποδηλάτων και ηλεκτρικών αυτοκινήτων κ.λπ.
- **Ενίσχυση της εσωτερικής μετανάστευσης** με συλλογικές

μετεγκαταστάσεις ανέργων νέων των πόλεων στην περιφέρεια, σε χώρους αυτοπαραγωγής και αυτοδιαχείρισης, απαιτώντας τη στήριξή της από κεντρικούς ή τοπικούς πόρους(π.χ. για νέους ακτήμονες αγρότες διάθεση δημόσιας ή δημοτικής και εκκλησιαστικής γης). Αστικές και περιαστικές καλλιέργειες για παραγωγή μέρους τουλάχιστον της τροφής του πληθυσμού των πόλεων. Δημοτικοί και κοινωνικοί λαχανόκηποι για καλλιεργητές του ελεύθερου χρόνου.

- **Επιδίωξη ενεργειακής αυτοδυναμίας** μέσω ενεργειακού εφοδιασμού από δημοτικές-διαδημοτικές επιχειρήσεις, που παράγουν ηλεκ. ενέργεια από ΑΠΕ, κατέχουν τα τοπικά δίκτυα μεσαίας και χαμηλής τάσης και διαχειρίζονται τη διανομή της ηλεκτρικής ενέργειας στους τελικούς καταναλωτές της περιοχή τους. Και όλα αυτά να συνδέονται με καμπάνιες, έρευνες και εφαρμογές σε τεχνολογίες εξοικονόμησης ενέργειας. Δημιουργία συνεταιρισμών και συνεργατικών για την παραγωγή ενέργειας από μικρές εγκαταστάσεις ΑΠΕ και διάθεσή της στα τοπικά δημοτικά δίκτυα, καθώς και για εγκαταστάσεις φ/β συστημάτων στις στέγες και ταράτσες των σπιτιών, στις στέγες των αγροτικών υπόστεγων και αποθηκών, σε μη παραγωγική γη, όπου μπορούν να εγκαθιστούν και μικρές ανεμογεννήτριες, τις οποίες θα κατασκευάζουν οι ίδιοι οι ενεργειακοί συνεταιρισμοί, χωρίς να τις εισάγουν.
- **Αποεμπορευματοποίηση-αποκαπιταλιστικοποίηση** των κοινωνικών σχέσεων στηριζόμενοι στα κοινωνικά-συλλογικά αγαθά. Εδώ εκτός από την ενέργεια και το νερό, ανήκουν για παράδειγμα: πάρκα, παιδικές χαρές, βιβλιοθήκες, δημοτικές πισίνες και λουτρά, ζωολογικοί κήποι, μουσεία ή θέατρα. Είναι δημόσιοι χώροι και δομές, που κατά κανόνα χρηματοδοτούνται από τα «δημόσια χέρια». Όπου λοιπόν πρωτοβουλίες πολιτών ή μη κερδοσκοπικές οργανώσεις και συνεργατικές ομάδες, αναλαμβάνουν τη λειτουργία αυτών των κοινών χώρων και εξοπλισμών, θα πρέπει να υποστηριχθούν παραδειγματικά από την τοπική πολιτική στην Αυτοδιοίκηση.

- **Δημιουργία δικτύων αχρήματων ανταλλαγών και τοπικών νομισμάτων** για το ξεπέραςμα της έλλειψης ρευστότητας ή **πιστωτικών συνεταιρισμών** για τον ίδιο λόγο.

Όταν τα ΣΠΑ καταφέρουν να υλοποιήσουν τη διαδικασία διαμόρφωσης του σχεδίου- προγράμματος παραγωγικής ανασυγκρότησης-πράγμα που σημαίνει ότι θα έχουν εμπλακεί μεγάλος αριθμός πολιτών σε αυτή τη διαδικασία- τότε σύστημα των Συμβουλιών θα μπορεί να επεκταθεί σιγά σιγά σε όλους τους επιμέρους τομείς της καθημερινότητας των πολιτών. Θα χρειασθεί να γίνουν συμβούλια για κάθε τομέα της οικονομικής και κοινωνικής δραστηριότητας στους δήμους και τις περιφέρειες[7], με πρώτο φυσικά το **Συμβούλιο Αγροδιατροφικού Τομέα** (αφού θα είναι ο εφαλτήρας όπως ισχυρισθήκαμε πιο πάνω) και στη συνέχεια το **Συμβούλιο Υγείας, παιδείας-εκπαίδευσης, δικαιοσύνης, βιοτεχνικής- βιομηχανικής παραγωγής, ενεργειακού εφοδιασμού, περιβάλλοντος και οικολογικής ισορροπίας, αυτοάμυνα** κ.λπ.

[1] Τους όρους έχω δανεισθεί από το ομώνυμο ιστολόγιο: Ενδογενής Παραγωγική Ανασυγκρότηση (<http://endogenis.blogspot.de>). Γενικά προτιμώ όμως τον όρο της **τοπικότητας** (<http://www.topikoroisisi.eu/>) αντί του ενδογενούς.

[2] Πρόκειται για μια οικολογική και γεωγραφική ταυτόχρονα περιοχή, που αποτελεί ένα χώρο με κοινές φυσικές και γεωγραφικές συνθήκες, αρκετό για να εξασφαλίζει τους κύκλους της ζωής και των θρεπτικών φυσικών στοιχείων και υλικών, καθώς και την ενσωμάτωση των αποβλήτων, αλλά και κοινές ιστορικές καταβολές και ηθικές αξίες των ανθρώπινων κοινοτήτων της, που της δίνουν μια ταυτότητα. Μπορεί να είναι μια περιοχή στα πλαίσια μιας νομαρχίας του παρελθόντος (π.χ. Μαγνησίας) με 1-2 αστικούς δήμους και μερικούς περιφερειακούς δήμους και κοινότητες, που μπορεί να εξασφαλίζει αυτοδυναμία πόρων και ενέργειας. Μπορεί βέβαια να επεκταθεί και στα πλαίσια μιας

υπάρχουσας περιφέρειας του “Καλλικράτη”, όπως η Θεσσαλία, αλλά θα εξαρτάται και από τον ανθρώπινο πληθυσμό της που δε θα πρέπει να υπερβαίνει το 1.000.000.

[3] «Το νεοελληνικό κοινοτικό ρεύμα», κεφάλαιο στις σελ 78-85, στο βιβλίο μας: Ο Σύγχρονος Κοινοτισμός, εκδόσεις των συναδέλφων.

[4] Οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις στην Ελλάδα αποτελούν το 99,9% του συνόλου των επιχειρήσεων. Εξ αυτών το 96,7% είναι πολύ μικρές επιχειρήσεις (1-9 άτομα), το 2,8% μικρές (10-49 άτομα) και το 0,4% μεσαίες (49-250 άτομα). Οι μεγάλες επιχειρήσεις αποτελούν το 0,1%. (στοιχεία από το κείμενο του Αλέξανδρου Οικονομίδη: Εθνικό στρατηγικό παραγωγικό όραμα (<http://tvxs.gr/news/egrapsan-eipan/ethniko-stratigiko-paragogiko-orama>). Η ελληνική οικονομία δεν βασιζόταν ποτέ στις μεγάλες εκτάσεις και ποσότητες και στην φορντική αλυσίδα παραγωγής, αλλά στην παραγωγή σύνθετων τελικών προϊόντων για τις τοπικές αγορές. Όλες όμως οι κυβερνήσεις των τελευταίων χρόνων, συναγωνίζονταν με ποιο τρόπο θα κλείσουν οι μικρές οικονομικές δομές, διακηρύσσοντας: «οι μικρομεσαίοι, είτε πρέπει να συγχωνευθούν και να γίνουν μεγάλοι, είτε πρέπει να κλείσουν!» Είχαν σαν πρότυπο τα μεγάλα «κινητά φουγάρα» του κοσμοπολίτικου εμπορικού στόλου των Ελλήνων εφοπλιστών του City και ονειρεύονταν και «σταθερά φουγάρα» μεγαλοβιομηχανιών από ξένους επενδυτές, μια και η ελληνική οικονομική ελίτ προτιμούσε να είναι κρατικοδίαιτη. Με τα μνημόνια της τρόικας επιτυγχάνεται τελικά αυτό που δεν είχαν καταφέρει οι προ μνημονίων ελληνικές κυβερνήσεις.

[5] «Έξυπνη» γεωργία και υγιεινή τροφή είναι η διέξοδος (<http://tvxs.gr/news/egrapsan-eipan/eksypni-georgia-kai-ygieini-trofi-einai-i-dieksodos>)

[6] Τι να κάνουμε: τα πρώτα βήματα, μετά τη κατάρρευση της οικονομίας και της πολιτικής των “μνημονίων”: (<http://www.topikopoisi.eu/theta941sigmaepsiloniotasigmaf/8>)

[7] Η συμμετοχή μεγάλου αριθμού πολιτών σε αυτά τα συμβούλια-στα οποία θα διαπαιδαγωγούνται ταυτόχρονα στις δημοκρατικές διαδικασίες, στον κοινοτισμό και την αυτοδιεύθυνση- θα δημιουργήσει ευνοϊκές συνθήκες για την ολοκλήρωση των θεσμών μιας **συμβουλευτικής δημοκρατικής αυτονομίας σε επίπεδο περιφέρειας**.

Για την ολοκλήρωσή της όμως σε επίπεδο επικράτειας, θα απαιτηθεί ένα **νέο κοινωνικό συμβόλαιο από μια μετακαπιταλιστική κοινωνία μετάβασης στην άμεση δημοκρατία και τον**

δημοκρατικό

συννομοσπονδισμό: (<http://www.topikopoiisi.eu/theta941sigmaepsiloniotasigmaf/6877678>)

- topikopoiisi.eu

Πηγή/φωτογραφία: tvxs.gr